

POSTANOWIENIE

Dnia 2 października 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Czubik (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Grzegorz Pastuszko

SSN Maria Szczepaniec

w sprawie ze skargi A. S.

przy udziale Skarbu Państwa - Prezesa Sądu Apelacyjnego w Katowicach

na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki
w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w Katowicach w sprawie o sygn.
I ACa 235/23,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej
i Spraw Publicznych w dniu 2 października 2025 r.

**I. stwierdza, że w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym
w Katowicach w sprawie o sygn. akt I ACa 235/23 nastąpiła
przewlekłość postępowania;**

**II. przyznaje A. S. od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w
Katowicach sumę pieniężną w wysokości 2 000 (dwa tysiące)
złotych za okres od 28 lutego 2022 r. do 2 października 2025 r.;**

**III. zaleca Sądowi Apelacyjnemu w Katowicach wyznaczenie
terminu posiedzenia apelacyjnego w sprawie I ACa 235/23 nie
później niż w terminie trzech miesięcy od dnia doręczenia odpisu
niniejszego postanowienia;**

**IV. nakazuje Sądowi Apelacyjnemu w Katowicach zwrócić A. S.
kwotę 200 (dwieście) złotych uiszczoną tytułem opłaty od skargi.**

D.Z.

Grzegorz Pastuszko Paweł Czubik Maria Szczepaniec

UZASADNIENIE

Pismem z ... lipca 2025 r. A. S. (dalej: „Skarżący”), reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika, złożył skargę na przewlekłość postępowania prowadzonego przed Sądem Apelacyjnym w Katowicach w sprawie I ACa 235/23, wnosząc o: 1. stwierdzenie przewlekłości ww. postępowania sądowego, 2. wydanie Sądowi Apelacyjnemu w Katowicach zalecenia rozpoznania sprawy bez zbędnej zwłoki, 3. przyznanie od Skarbu Państwa na rzecz Skarżącego kwoty 10.000 zł.

W uzasadnieniu skargi wskazano m.in., że pismem z ... czerwca 2023 r. Sąd Apelacyjny w Katowicach doręczył pełnomocnikowi strony powodowej odpis apelacji pozwanego z ... stycznia 2023 r., pouczając jednocześnie, że Sąd drugiej instancji może rozpoznać sprawę na posiedzeniu niejawnym, chyba że strona w apelacji lub odpowiedzi na apelację złożyła wniosek o przeprowadzenie rozprawy. Wniosek o przeprowadzenie rozprawy złożyła strona pozwana w apelacji. Pismem z ... lipca 2023 r. pełnomocnik powoda złożył odpowiedź na apelację pozwanego. Pismem z ... lipca 2023 r. pełnomocnik pozwanego złożył wniosek o wyłączenie SSA X.Y. od rozpoznania sprawy. Wniosek ten został oddalony postanowieniem Sądu Apelacyjnego z 8 września 2023 r. Pismem z ... września 2023 r. pozwany wniósł o sporządzenie uzasadnienia postanowienia. W dniu ... października 2023 r. Sąd Apelacyjny w Katowicach opublikował żądane przez pozwanego uzasadnienie na portalu informacyjnym. Pozwany nie złożył zażalenia.

Jak wskazano w skardze, pomimo upływu niemal dwóch lat od rozpoznania wniosku pozwanego o wyłączenie sędziego, nie zostały podjęte jakiejkolwiek czynności zmierzające do rozpoznania sprawy przez Sąd II instancji. Do chwili obecnej nie wyznaczono nawet terminu rozprawy, o której przeprowadzenie wniósł pozwany.

W ocenie autora skargi, sprawa niniejsza, jako klasyczna sprawa dotycząca żądania stwierdzenia nieważności umowy kredytu denominowanego we frankach szwajcarskich, nie jest szczególnie skomplikowana. Biorąc pod uwagę niemalże jednolitą linię orzecniczą w sprawach tzw. kredytów frankowych, wniosek

pozwanego o przeprowadzenie rozprawy należy uznać za oczywiste nadużycie prawa procesowego, zmierzające wyłącznie do przedłużenia postępowania.

W piśmie z ... września 2025 r. Prezes Sądu Apelacyjnego w Katowicach zgłosił przystąpienie do sprawy oraz wniósł o oddalenie skargi.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (t.j. Dz.U. 2023, poz. 1725; dalej: „ustawa o skardze na przewlekłość”), strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie zmierzające do wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie trwa dłużej niż to konieczne dla wyjaśnienia istotnych okoliczności faktycznych i prawnych albo dłużej niż to konieczne do załatwienia sprawy egzekucyjnej lub innej dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego (przewlekłość postępowania). Dla stwierdzenia, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, należy w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez sąd w celu wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie albo czynności podjętych przez prokuratora prowadzącego lub nadzorującego postępowanie przygotowawcze w celu zakończenia postępowania przygotowawczego lub czynności podjętych przez sąd lub komornika sądowego w celu przeprowadzenia i zakończenia sprawy egzekucyjnej albo innej sprawy dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego. Dokonując tej oceny, uwzględnia się łączny dotychczasowy czas postępowania od jego wszczęcia do chwili rozpoznania skargi, niezależnie od tego, na jakim etapie skarga została wniesiona, a także charakter sprawy, stopień faktycznej i prawnej jej złożoności, znaczenie dla strony, która wniosła skargę, rozstrzygniętych w niej zagadnień oraz zachowanie się stron, a w szczególności strony, która zarzuciła przewlekłość postępowania (art. 2 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość).

O przewlekłości postępowania można mówić zarówno wtedy, gdy sąd nie podejmuje żadnych czynności, jak i wtedy, gdy je podejmuje, ale są one nieprawidłowe i w ich następstwie dochodzi do zwłoki w rozpatrzeniu sprawy (postanowienie Sądu Najwyższego z 24 lutego 2016 r., III SPP 53/15). Na znaczenie sprawnego rozstrzygania sporów sądowych, jako jednego z elementów zagwarantowanego konstytucyjnie prawa do sądu, zwraca się uwagę w literaturze (S. *Pikulski*, J. *Szczechowicz*, Ludzki wymiar prawa a przewlekłość postępowania sądowego (w:) *Księga Jubileuszowa Profesora Tadeusza Jasudowicza*, Toruń 2004, s. 353 i n.).

Ustawa o skardze na przewlekłość nie określa wprost, jaki okres oczekiwania na rozpoznanie sprawy należy uznać za nieuzasadnioną zwłokę. W dotychczasowym orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmowano, że o przewlekłości postępowania apelacyjnego można zasadniczo mówić w przypadku beczynności sądu drugiej instancji polegającej na niewyznaczeniu rozprawy apelacyjnej, która trwa co najmniej 12 miesięcy (postanowienia Sądu Najwyższego: z 12 maja 2005 r., III SPP 96/05; z 16 marca 2006 r., III SPP 10/06 oraz z 21 marca 2006 r., III SPP 13/06). Podobnie przyjmował Naczelny Sąd Administracyjny (postanowienia NSA: z 7 lipca 2006 r., I OPP 64/06; z 24 kwietnia 2008 r., I OPP 16/08 oraz z 4 czerwca 2008 r., I OPP 20/08).

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy, stwierdzić należy, że naruszono w niej prawo do sądu w aspekcie rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki. Bezspornym faktem jest, że akta sprawy wraz z apelacją strony pozwanej wpłynęły do Sądu Apelacyjnego w Katowicach 26 stycznia 2023 r. (k. 499 akt sądowych). Sąd dokonał czynności wstępnych (m.in. rejestracja sprawy, wylosowanie sędziego sprawozdawcy, przesłanie odpisu apelacji pełnomocnikowi powodów). W dniu 7 sierpnia 2023 r. wpłynął wniosek pozwanego o wyłączenie sędziego referenta. Wniosek ten oddalono postanowieniem z 8 września 2023 r. (k. 537 akt sądowych), do którego sporządzono uzasadnienie (k. 549 akt sądowych). Dalszych czynności w sprawie nie podejmowano.

Powyższe ustalenia przesądzają o zasadności skargi i skutkują przyjęciem, że w zaskarżonym postępowaniu zaszła przewlekłość procedowania.

Niewyznaczenie terminu rozpoznania sprawy przez okres prawie trzech lat narusza standard rozpoznania sprawy sądowej bez nieuzasadnionej zwłoki. W orzecnictwie Sądu Najwyższego wskazuje się, że znaczny wpływ spraw, problemy kadrowe i obciążenie sędziów pracą pozostają bez wpływu na stwierdzenie przewlekłości postępowania w sprawie, w której wniesiono skargę (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 21 marca 2006 r., III SPP 13/06). Obciążenie pracą, liczba spraw oraz stan kadry orzecniczej co najwyżej prowadzić mogą do stwierdzenia, że przewlekłość postępowania w konkretnej sprawie nie jest wynikiem zaniedbań, czy też uchybień ze strony sądu. Jednakże to na Państwie spoczywa obowiązek zorganizowania warunków należytego sprawowania władzy jurysdykcyjnej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 16 marca 2006 r., III SPP 10/06; postanowienie Sądu Najwyższego z 7 lipca 2022 r., I NSP 204/22).

Uwzględniając skargę, wobec sformułowania przez Skarżącego stosownego żądania, Sąd Najwyższy miał obowiązek przyznać od Skarbu Państwa sumę pieniężną, o której mowa w art. 12 ust. 4 ustawy o skardze na przewlekłość. Wskazany przepis określa granice rzeczowej rekompensaty (2 000 – 20 000 zł), a także stanowi, że wysokość sumy pieniężnej, we wskazanych granicach, wynosi nie mniej niż 500 zł za każdy rok dotychczasowego trwania postępowania, niezależnie od tego, ile etapów postępowania dotyczy stwierdzona przewlekłość postępowania.

Skoro postępowanie sądowe w niniejszej sprawie rozpoczęło się 28 lutego 2022 r. (prezentata Sądu Okręgowego, k. 3 akt sądowych) i do tej pory nie zakończyło się prawomocnie, to przyjmując kwotę 500 zł za każdy rok dotychczasowego trwania postępowania oraz uwzględniając minimalną wysokość rekompensaty, Sąd Najwyższy przyznał Skarżącemu sumę pieniężną w wysokości 2 000 złotych za okres od 28 lutego 2022 r. do 2 października 2025 r.

Jednocześnie Sąd Najwyższy zalecił Sądowi Apelacyjnemu w Katowicach wyznaczenie terminu posiedzenia apelacyjnego w sprawie I ACa 235/23 nie później niż w terminie trzech miesięcy od dnia doręczenia odpisu niniejszego postanowienia oraz nakazał mu zwrócić Skarżącemu kwotę 200 złotych uiszczoną tytułem opłaty od skargi. O zwrocie kosztów postępowania nie orzeczono – w braku stosownego wniosku.

Mając powyższe na względzie, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji postanowienia.

D.Z.

[a.ł.]

Grzegorz Pastuszko Paweł Czubik Maria Szczepaniec